

Utbildningsinspektion i Enbacksskolan förskoleklass, grundskola årskurs 1–9

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan/rektorsområdet/verksamheten	2
Sammanfattande bedömning	2
Bedömning av resultaten	3
Bedömning av genomförandet	6
Bedömning av förutsättningarna	10

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Enbacksskolan den 10–12 januari 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats ([www.skolverket.se/ Inspektion](http://www.skolverket.se/Inspektion)).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Stockholms kommun och Enbacksskolan, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Enbacksskolan intervjuades elever i årskurs 2, 6 och 9, personal, biträdande rektorer och rektor samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner i förskoleklass, årskurs 2, 6 och 9. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet/verksamheten

Enbacksskolan	Antal barn/elever
Förskoleklass	32
Grundskola	360

Enbacksskolan tillhör Spånga–Tensta stadsdel och är belägen mitt i ett bostadsområde med vacker natur nära Tensta centrum. Av skolans ca 400 elever är 86 procent berättigade till modersmålsundervisning. I skolan finns förskoleklass, grundskola årskurs 1–9, två särskilda undervisningsgrupper benämnda regionala grupper, en för elever med språkstörning och en för elever mottagna i särskolan, samt skolbarnsomsorg.

Skolan är organiserad i arbetslag; förskoleklass-1, 2–3, 4–6 samt 7–9. Den så kallade regionala gruppen för elever med språkstörning samarbetar med arbetslaget 7–9. Den så kallade regionala gruppen med särskoleelever är ett eget arbetslag som har sina lokaler en bit från skolan.

Från och med hösten 2006 är Enbacksskolan en egen skolenhet efter att i två läsår ha varit en del av Enbacken–Gullinge skolor.

Skolledningen består av rektor, biträdande rektorer, intendent, arbetslagsledare samt representant från elevhälsoteam.

Inspektionen omfattar förskoleklass och grundskola. Kommunens ansvarstagande för förskola och skolbarnsomsorgen behandlas i den övergripande kommunrapporten.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Enbacksskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att Enbacksskolan på flera områden erbjuder en undervisning av god kvalitet. Det finns kompetent personal med lång erfarenhet av att undervisa. Den verksamhet som bedrivs i förskoleklassen ger barnen goda förutsättningar för fortsatt lärande.

Elever trivs och flertalet upplever skolan som trygg. Det finns dock behov av förbättringsinsatser när det gäller skolans förebyggande värdegrundarbete. Inspektörerna uppfattar att det i Enbacksskolan råder en oenighet om skolans regler och att detta påverkar efterlevnaden av dessa hos eleverna.

Det finns behov av förbättringsinsatser på flera områden. Skolan saknar systematiska uppföljningar av både resultat och verksamhet. Skolan uppvisar också oroväckande låga kunskapsresultat. Det är synnerligen angeläget att skolan vidtar kraftfulla åtgärder för att öka elevernas måluppfyllelse.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolan gör inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av elevernas kunskaper i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 och 9 i samtliga ämnen. (4 kap. 1 § skollagen, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet Lpo 94).
- Skolan uppfyller inte författningarnas krav på delaktighet vid upprättandet av likabehandlingsplanen (2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med en likabehandlingsplan).
- Svenska som andraspråk anordnas inte i enlighet med författningarna (2 kap. 15–16 §§ grundskoleförordningen).
- Eleverna vid Enbacksskolan ges inte elevens val i enlighet med författningarna (2 kap. 19 och 20 § grundskoleförordningen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolan bör vidta åtgärder för att fler elever skall nå målen.
- Resultaten av samt skolans arbete med normer och värden bör förbättras.
- Skolans arbete med elevernas inflytande över verksamheten och det egna lärandet bör utvecklas.
- Skolans gemensamma förhållningssätt till skolans regler bör förbättras.
- Skolans arbete med åtgärdsprogram avseende innehåll, syfte och ansvarsfördelning bör förbättras.
- Kvaliteten på skolans individuella utvecklingsplaner bör förbättras.
- Kvaliteten på skolans skriftliga omdömen bör förbättras.
- Skolans kvalitetsarbete bör förbättras så att det tydligt är kopplat till skolans verksamhet samt utgår från systematiska bedömningar av skolans resultat.
- Kvalitetsredovisningen bör förbättras.
- Rektorns övergripande ansvar för den pedagogiska utvecklingen bör stärkas och tydliggöras.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen, de nationella kursplanerna och programmålen.

Kunskaper

Utbildningen i förskoleklassen skall stimulera varje barns utveckling och lärande. Inspektionen visar att förskoleklassernas verksamhet ger barnen förutsättningar för fortsatt lärande. Personalen genomför insatser för att utforma innehållet i verksamheten så att det gynnar barnets utveckling och lärande. Under läsåret arbetar man med olika teman t ex färg och form. Varje tema genomsyras av praktisk matematik och ett språkutvecklande arbetssätt. Genom lekar lär sig barnen samarbete och socialt samspel. Inspektörerna uppfattar dock en besvikelse över de enligt personalen återkommande omorganisationerna som skett

på skolan under de senaste åren. Personalen menar att tiden och möjligheten att utveckla till exempel ett pedagogiskt långsiktigt samarbete och erfarenhetsutbyte med personal i årskurs 1 har påverkats negativt av återkommande nya organisationer. Inspektörerna bedömer att eleverna i förskoleklassen ges möjligheter till utveckling och lärande, men vill påpeka vikten av samarbete mellan förskoleklassen och årskurs 1 för att berika elevernas mångsidiga utveckling och lärande.

I Enbacksskolan finns lokala konkretiseringar av de nationella målen i kursplanerna i samtliga ämnen från förskoleklass till årskurs 9. Dessa bearbetningar är kända av såväl elever som föräldrar. Lärarna gör tydliga genomgångar av målen och betygskriterierna vid terminens start och vid uppstarten av ett nytt ämnesområde. Det finns även goda exempel på personal som i samband med enskild lektion redogör för målet för lektionen. Ambitioner och diskussioner kring vikten av att skolans alla elever i alla åldrar har kännedom om målen förs. Inspektörerna bedömer att skolan lyckas väl med att se till att eleverna har en god kännedom om målen för respektive ämne. I läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94) anges ett antal övergripande kunskapsmål. Det är dels mål att sträva mot som anger inriktningen på skolans arbete, dels mål som skolan ansvarar för att eleverna ges förutsättningar att uppnå. Enligt läroplanen skall skolan bland annat sträva mot att eleven ”utvecklar nyfikenhet och lust att lära”. Inspektörerna har vid inspektionen sett exempel på en medvetenhet kring strävansmålen av personal som arbetar kring dessa mål. Resultaten av detta arbete syns i verksamheten menar man. Inspektörerna vill påpeka att det är av vikt att även dessa mål utvärderas i skolan.

I årskurs 5 har eleverna i Enbacksskolan haft relativt goda resultat i ämnesproven i svenska, engelska och matematik åren 2004–2006. Någon förklaring till det försämrade resultatet i matematik år 2006 framkommer inte vid inspektörernas besök. I skolans övriga ämnen finns ingen sammanställning över hur eleverna i Enbacksskolan lyckas i sina studier. Enskilda lärare kan återge hur det går för individerna i klasserna i förhållande till målen, men någon samlad bild av skolans kunskapsresultat i samtliga ämnen föreligger inte.

Tabell 1 Andel elever som klarat de nationella proven för årskurs 5, uttryckt i procent

Ämne	2004	2005	2006
Svenska	92,5	90,0	81,0
Engelska	87,5	83,0	86,0
Matematik	90,0	79,0	53,0

I tabell 2 nedan redovisas olika resultatmått som beskriver måluppfyllelse. De tre variablerna visar att Enbacksskolans resultat i årskurs 9 är betydligt lägre än resultaten i kommunen och riket. Dock är resultaten för 2006 något högre än föregående år. Genom att redovisa resultat för flickor och pojkar var för sig framkommer ytterligare en aspekt då flickornas resultat för 2005 respektive pojkarnas resultat för 2006 är anmärkningsvärt låga. Inspektörerna bedömer att skolan uppvisar oroväckande låga resultat. Det är inte acceptabelt att nästa 50 procent inte når målen för utbildningen. Det är synnerligen angeläget att skolan vidtar kraftfulla åtgärder för att öka måluppfyllelsen. Då Enbacksskolans årskurs 9 endast utgörs av en klass och därmed ett litet elevunderlag menar personal att varje individuell elevs resultat ger ett stort utslag vid resultatsammanställningar vilket kan ge en missvisande bild av skolans arbete.

Tabell 2 Resultatmått för elever i årskurs 9

	Skolan		Kommunen		Riket	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Meritvärde	176,3	177,1	221,3	221,9	206,3	206,8
-Flickor	164,1	202,6	230,7	230,5	217,3	218,3
-Pojkar	185,2	140,8	212,3	213,3	195,8	195,7
Andel (i procent) med fullständigt slutbetyg	37,2	51,6	75,7	75,1	75,5	76,0
-Flickor	31,6	70,6	78,8	77,2	78,8	79,4
-Pojkar	41,7	28,6	72,7	73,0	72,3	72,6
Andel (i procent) behöriga till nationellt program	60,5	64,5	89,2	90,0	89,2	89,5
-Flickor	47,4	88,2	90,1	90,3	90,7	90,7
-Pojkar	71,8	35,7	88,4	89,7	87,7	88,3

Att en skola följer upp och analyserar elevernas kunskapsresultat är av stor betydelse, inte minst då ställning skall tas till vilka fortsatta åtgärder som bör vidtas för att förbättra verksamheten och resultaten. Inspektörernas samlade bedömning är att Enbacksskolan bör vidta åtgärder för att ge fler elever möjlighet att nå målen. Systematiska uppföljningar av elevernas resultat i förhållande till kursplanemål i samtliga ämnen i årskurs 5 och 9 saknas. Detta är en brist som måste åtgärdas.

Normer och värden

I läroplanen anges att skolan skall sträva mot att varje elev visar respekt för och omsorg om närmiljön samt att varje elev känner trygghet och lär sig att ta hänsyn och visa respekt i samspel med andra.

Elever, föräldrar och personal framhåller Enbacksskolan som en trygg och trivsamt miljö där ”alla känner alla”. Inspektörerna har dock i samband med elevintervjuer och lektionsbesök tagit del av beskrivningar som visar att alla elever inte alltid känner sig trygga. Samtidigt uppger de att det finns vuxna på skolan att vända sig till. I samband med inspektionen avfyrades smällare vid ett flertal tillfällen. Yngre elever uppgav att de äldre eleverna tar de yngre elevernas kläder för att sedan spola ner dem i toaletterna. Eleverna uppger också att det under vissa lektioner kan vara lite bråkigt och stökigt och anser att lärarna tydligare och tidigare skall markerar gränsen för vad som skall tillåtas. I skolans kvalitetsredovisning för 2005 finns inte några tydliga mål angivna för skolans arbete med normer och värden och någon systematisk uppföljning av resultaten förekommer inte. För att resultaten av skolans arbete kring normer och värden skall bli synliga och tydliga vill inspektörerna peka på betydelsen av att skolan formulerar gemensamma mål för arbetet. Då skolan inte har tydliga gemensamma mål angivna uppkommer svårigheter i att analysera huruvida de åtgärder som gjorts är tillfredsställande och leder till önskat resultat. Inspektörerna bedömer att resultaten av skolans arbeten med normer och värden bör förbättras.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet

I Enbacksskolan finns arenor för samverkan i form av klassråd och tre elevråd utifrån indelningen förskoleklass-årskurs 3, årskurs 4–6 samt 7–9. Varje klass har två representanter i elevrådet som träffas en gång i månaden. Intervjuade elever framstod som relativt ointresserade av att vara delaktiga i och att kunna påverka skolans verksamhet samt osäkra på vilka frågor de skulle kunna vara med och påverka. En del av de dokument som en skola skall ta fram, som kvalitetsredovisning och likabehandlingsplan skall utformas i samverkan med eleverna. Detta är eleverna i Enbacksskolan inte medvetna om. Skolan skall sträva mot att varje elev tar ett personligt ansvar för sina studier och sin arbetsmiljö och ges möjligheter att utöva inflytande över sin utbildning. Vid elev- och lärarintervjuer framkommer att elevernas inflytande över det egna lärandet är ganska begränsat, även om det varierar mellan olika ämnen och lärare. Läraren planerar arbetet i stort, presenterar innehåll, arbetssätt och arbetsformer. I skolans verksamhetsplan för läsåret 2006/2007 framkommer att ett mål är att öka delaktigheten vad gäller personal, elever och föräldrar. Några åtgärder för förbättringar står dock ej att finna i skolans kvalitetsredovisning. Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla arbetet med elevernas inflytande över verksamheten och det egna lärandet.

Enbacksskolan har aktuella regler som är kända av eleverna i samtliga årskurser. Dock rådde det bland de yngre eleverna en osäkerhet huruvida alla elever på skolan har samma regler. Vidare ansåg sig eleverna inte vara delaktiga i utformandet av skolans regler. Vid intervjutillfället uttryckte även elever i de högre årskurserna att det beror på vilken lärare de har om eleverna väljer att följa reglerna eller inte samt att ”det skulle vara mycket bättre om alla följde klassens regler”. Elever uppfattade att det finns en stor variation mellan lärare om konsekvenser då elever bryter mot reglerna, en del bryr sig inte alls, andra tar efterlevnaden på stort allvar. Eleverna beskrev hur variationen mellan lärares förhållningssätt till eleverna i sin tur har påverkat elevernas förhållningssätt gentemot sina lärare. Inspektörerna uppfattar att det i Enbacksskolan finns en variation både mellan årskurser och mellan klasser då enighet saknas om hur det förebyggande och uppföljande arbetet skall bedrivas och hur akuta situationer skall hanteras. Inspektörerna vill i sammanhanget peka på skolans uppdrag att successivt utifrån ålder och mognad ge eleverna ett allt större inflytande och ansvar för skolmiljön. Skolverket vill även uppmärksamma skolan på att det från och med den 1 juli 2006 införts förändringar i skolformsförordningen när det gäller ordningsregler i skola. Rektorn har ansvar för att det finns ordningsregler på skolan och att ordningsreglerna utarbetas och följs upp under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare. Det är viktigt att alla känner sig involverade i arbetet med att utforma dessa ordningsregler, så att alla kan känna sig solidariska med de överenskommelser som görs. Att skolans regler är väl förankrade hos eleverna är en

utgångspunkt för att eleverna ska känna och ta ansvar för sin arbetsmiljö. Inspektörerna bedömer det vara av största vikt att utveckla värdegrundsarbetet så att en större enighet finns kring skolans normer och regler och att det också finns stöd för hur personalen agerar både i ett långsiktigt medvetet förebyggande arbete och i akuta situationer.

Från och med den 1 april 2006 finns en lag som förbjuder diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Varje skola skall ha en likabehandlingsplan där åtgärder beskrivs för hur skolan aktivt och målinriktat arbetar för att förhindra och motverka alla former av kränkande behandling. En sådan likabehandlingsplan som avses i 6 § lagen (2006:67) skall upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande skall anpassas efter deras ålder och mognad. Inspektörerna har tagit del av Enbacksskolans nyligen utvärderade likabehandlingsplan. Inspektörerna bedömer att skolans likabehandlingsplan uppfyller lagens krav på vad likabehandlingsplanen skall innehålla. Skolans arbete med likabehandlingsplanen uppfyller dock inte förordningens krav om barns eller elevers medverkan vilket är en brist som måste åtgärdas. Inspektörerna vill även uppmärksamma skolan på det faktum att skolans likabehandlingsplan är odaterad vilket försvårar kontrollen av att den årligen skall följas upp och ses över.

Individanpassning och stöd

I Enbacksskolan finns ett väl fungerande elevhälsoteam som träffas en gång i veckan. I skolans plan för elevhälsa beskrivs tydligt hur arbetet med att identifiera och ge särskilt stöd skall bedrivas. Vid intervju med elevhälsoteamet beskrivs skolans rutiner för att upptäcka elevers behov av särskilt stöd där elevernas behov redan från förskoleklassen identifieras med hjälp av olika tester och diagnoser utförda av skolans specialpedagog.

I samtal med personal framgår att det organiserade stödet varierar mellan olika arbetslag och ämnen. Till varje arbetslag finns en speciallärare men på vilket sätt resursen används skiljer sig mellan arbetslagen. I några arbetslag har man valt att organisera stödet genom att vara tre klasslärare på två klasser. Enbacksskolans elever erbjuds även läxläsning under tre eftermiddagar i veckan vilket ses som positivt av både personal och elever. Vid intervjuer gav personalen uttryck för olika uppfattningar huruvida man anser sig kunna ge eleverna det stöd man önskar. Uppfattningarna varierar alltifrån att det särskilda stödet ”aldrig har fungerat så bra som nu” till ”vi behöver fler speciallärare”. Personalen har inte gemensamt diskuterat eller reflekterat över hur skolan organiserat stödet i respektive arbetslag och ämnen. Mot bakgrund av skolans låga resultat vill inspektörerna uppmärksamma skolan på detta faktum samt poängtera vikten av att en pedagogisk diskussion på hela skolan sker kring detta i syfte att kartlägga på vilket sätt den individanpassade undervisningen och det särskilt stöd på bästa sätt kan utföras.

Aktuella stödinsatser dokumenteras i ett åtgärdsprogram. Målen i ett åtgärdsprogram bör vara både konkreta och utvärderingsbara, samtidigt relaterade till läroplanens och kursplanens mål. För att ett åtgärdsprogram skall bli ett verkningsfullt redskap skall det tydligt framgå vilka elevens behov är samt hur skolan i sin undervisning skall tillgodose elevens behov. Enligt grundskoleförordningen skall rektor se till att åtgärdsprogram utarbetas för de elever som är i behov av särskilt stöd. De åtgärdsprogram inspektörerna tagit del av skiljer sig åt avseende innehåll och kvalitet. En del program beskriver på ett mycket tyd-

ligt sätt de insatser skolan avser att vidta för att eleven skall nå målen, medan andra program i huvudsak identifierar åtgärder som skall vidtas av föräldrar och elever. Inspektörerna bedömer det vara av stor vikt att det på skolan utvecklas en gemensam kunskap kring mål- och åtgärdsbeskrivningar. Inspektörerna bedömer att skolans arbete med åtgärdsprogram avseende innehåll, syfte samt ansvarsfördelning bör förbättras.

Dokumentation är ett viktigt redskap för att kunna följa elevernas kunskapsutveckling och för att anpassa undervisningen till varje elevs förutsättningar. Dokumentation är också en viktig förutsättning för den information som skall ges under utvecklingssamtal. Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet. Planen skall vara ett framåtsyftande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. Vid utvecklingssamtalet skall läraren i en framåtsyftande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanställa vilka insatser som behövs för att eleven skall nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Vid inspektionstillfället hade Enbacksskolan upprättat individuella utvecklingsplaner för samtliga elever. De individuella utvecklingsplanerna som innehåller både kortsiktiga och långsiktiga mål skiljer sig åt avseende kvalitet. Några av de mål som anges i utvecklingsplanerna, exempelvis ”försöka bli bättre”, är mycket stora och vida och därför svåra att utvärdera. Inspektörerna bedömer det vara av stor vikt att det på skolan utvecklas en gemensam kunskap avseende innehåll och syfte kring individuella utvecklingsplaner. Inspektörerna bedömer att kvaliteten på skolans individuella utvecklingsplaner bör förbättras.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygsättning

De intervjuade föräldrarna i Enbacksskolan är nöjda med den information de får vid utvecklingssamtalen om hur deras barn klarar sig i skolan. Skolan använder sig av ett gemensamt underlag inför utvecklingssamtalen som skickas hem till föräldrarna som tillsammans med eleven kan gå igenom frågor om trivsel och kunskapsutveckling. I samband med utvecklingssamtalet upprättas en individuell utvecklingsplan.

Som nämnts tidigare har skolan lokala konkretiseringar av de nationella kursplanerna i samtliga ämnen från förskoleklass till årskurs 9. Det finns inga mål att uppnå i förskoleklassen och inspektörerna vill i sammanhanget påpeka att förskoleklassens mål avser vad verksamheten skall sträva mot samt uppmärksamma skolan på vikten av att dessa används för att bedöma och förbättra verksamhetens innehåll och kvalitet. Såväl elever som föräldrar uppger att de har god kännedom om målen för respektive ämne. Däremot uppger personal att det finns svårigheter att följa elevens kunskapsutveckling från förskoleklassen till årskurs 9, då det till exempel inte alltid lämnas information om elevens studiesituation mellan förskoleklassen och årskurs 1. Genom elev- och lärarintervjuer framkommer att bedömningar av elevernas kunskapsutveckling görs av varje enskild lärare i samband med undervisningen och baseras på elevers muntliga och skriftliga prestationer. Genom provresultat, diskussioner och vid utvecklingssamtal med lärarna upplever eleverna att de får reda på hur de ligger till. Inspektörerna har även sett mycket goda exempel på användandet av loggbok för att följa och informera om elevens lärande och kunskapsutveckling. I intervjuer med personal framkommer att forum för pedagogiska diskussioner om såväl undervisning som de resultat skolan uppnår saknas. I stadsdelen pågår ett utvecklingsarbete kring betyg och bedömning där alla skolor i stadsdelen

ingår. Denna möjlighet till diskussion och pedagogiskt utbyte upplevs av personalen som mycket positivt och värdefullt. Inspektörerna bedömer att skolan tillgodoser vårdnadshavarnas och elevernas behov av att få regelbunden information om lärandet, men påpekar vikten av uppföljning av elevens kunskapsutveckling i ett längre perspektiv.

Om en elev inte når upp till de mål i ämne som enligt kursplanen skall ha uppnåtts i slutet av det nionde skolåret skall betyg inte sättas i ämnet. I dessa fall skall ett skriftligt omdöme ges. Ett skriftligt omdöme skall innehålla en beskrivning av elevens kunskapsutveckling i ämnet. Flera av de skriftliga omdömen som inspektörerna tagit del av belyser inte elevens kunskapsutveckling, utan utgörs av en beskrivning av det eleven inte kan. För att de omnämnda dokumenten skall fylla de tänkta funktionerna är det enligt inspektörerna angeläget att skolans personal under rektors ledning ser över och förbättrar innehållet i dokumenten. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra skolans skriftliga omdömen.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

En skolas kvalitetsarbete skall syfta till att kontinuerligt identifiera vilka förutsättningar som är nödvändiga för arbetet mot de nationella målen, att utveckla arbetsprocesser, att bedöma resultat och måluppfyllelse och att vidta lämpliga åtgärder. För att förbättringar skall bestå och kvaliteten höjas behöver utvecklingen följas över tid. I Enbacksskolan saknas systematiska uppföljningar och analys av skolans samlade resultat. Därmed saknas en viktig förutsättning för att kunna följa utvecklingen över tid. Vid inspektionstillfället pågick flera utvecklingsarbeten bland annat inom språkutveckling och emotionell kompetensutveckling hos elever. Personalen gav i intervjuer uttryck för den frustration man upplevde över den mängd arbeten som påbörjas och som sedan inte avslutas på ett tillfredställande sätt. Att driva egna utvecklingsprojekt utifrån identifierade behov i verksamheten finns det mycket litet utrymme till menar man. För att utvecklingsarbetet skall få de effekter som skolan eftersträvar bör skolans utvecklingsinsatser tydligt vara kopplade till skolans dagliga verksamhet. Det bör också finnas tydliga mål för planerade insatser och hur dess skall utvärderas. Inspektörerna bedömer att skolans kvalitetsarbete bör förbättras.

Ett verktyg i skolans kvalitetsarbete är kvalitetsredovisningen. Den skall fungera som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen skall innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har uppnåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta om målen inte har nåtts. Inspektörerna har tagit del av skolans kvalitetsredovisning för år 2005, som bland annat omfattar områdena normer och värden, lärande och kunskap, bedömning och betyg. För varje område redovisas vad skolan arbetat med. Analys och bedömning av arbetet saknas, åtgärder för ökad måluppfyllelse likaså. Inspektörerna bedömer att kvalitetsredovisningen bör förbättras.

Ledning och intern kommunikation

Enbacksskolan leds av en rektor. På skolan finns också två biträdande rektorer. Ledningsgruppen i Enbacksskolan består av skolledare, skolans arbetslagsledare, representant från elevhälsoteamet samt skolans intendent. Denna grupp träffas en gång i veckan för pedagogisk planering och uppföljning av verksamheten. Inspektörerna bedömer att rektor är förtrogen med verksamheten.

Den som är rektor skall ha pedagogisk insikt, förvärvat genom utbildning och erfarenhet. Särskilt skall rektor verka för att utbildningen utvecklas. Intervjuad personal uttrycker ett behov av en tydligare ledning av skolans pedagogiska utveckling och inriktning. ”Vi är fortfarande arbetslag som strävar åt olika håll med en känsla av vi och dom.” Personal menar att det är de själva genom varandra som driver den pedagogiska utvecklingen. Det framstår för inspektörerna som om skolans lärare är vana vid att i hög utsträckning arbeta självständigt och att personalen får ta ett stort ansvar. I Enbacksskolan sker samverkan mellan arbetslag i begränsad omfattning. I samband med intervju med rektorn framgår att rektor har en vision för skolan och dess utvecklingsområden. Inspektörerna bedömer dock att skolans rektor bör ta ytterligare övergripande ansvar för den pedagogiska utvecklingen och bli än tydligare i sin roll som pedagogisk ledare för hela skolan.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Tillgång till utbildning och information om utbildning

Svenska som andraspråk är ett eget ämne med en egen kursplan. Enligt grundskoleförordningen skall undervisning i svenska som andraspråk anordnas vid behov för elever med annat modersmål. Rektorn skall besluta om undervisning i svenska som andraspråk skall anordnas för en elev. I Enbacksskolan ges svenska som andraspråk generellt till alla elever. Såväl rektorn som personal uppger att alla elever med annat modersmål än svenska får undervisning i svenska som andraspråk. Det finns en medvetenhet hos ledningen och personalen om att det finns två kursplaner men trots detta bedrivs undervisningen som en blandning av både svenska och svenska som andraspråk. Inspektörerna uppfattar att det personal menar med att ”i stort sett alla elever” läser svenska som andraspråk snarare handlar om ett förhållningssätt till hur skolan möter det faktum att nästan alla elever har utländsk bakgrund, än beslut grundade på bedömningar av elevernas behov utifrån kunskaper om innehållet i kursplanerna i svenska och svenska som andraspråk. Inspektörerna bedömer att undervisningen i svenska som andraspråk är bristfällig och skall åtgärdas.

Enligt grundskoleförordningen skall eleverna erbjudas ett allsidigt urval av ämnen inom ramen för elevens val och undervisningen syftar till att fördjupa och bredda elevernas kunskaper i ett eller flera ämnen. Inspektionen visar att elevens val hanteras olika på Enbacksskolan. Elevens val kan i vissa klasser och perioder utgöras av bland annat eget ”forskningsarbete” eller deltagande i förutbestämda aktiviteter som kost, fotboll och promenad. I några klasser erbjuds inte elevens val. Inspektörerna bedömer att Enbacksskolan inte uppfyller förordningens krav på hur elevens val skall utformas vilket måste åtgärdas.

Inför språkvalet i årskurs 6 får eleverna fylla i en språkvalsblankett där eleverna ges möjlighet att välja franska, tyska, spanska eller svenska/engelska. Inspektörerna vill göra rektor uppmärksam på att även andra möjliga valalternativ finns enligt grundskoleförordningen, exempelvis teckenspråk, modersmål och svenska som andraspråk och det språk som eleven har rätt till modersmålsundervisning i, och att en förutsättning för att elever och vårdnadshavare skall kunna

välja annat alternativ är att skolan informerar om dessa. I intervjuer framkommer att elever som inte bedöms nå målen i engelska inom ramen för den ordinarie undervisningen, uppmanas att välja svenska/engelska i sitt språkval. Inspektörerna vill uppmärksamma skolan på att språkvalet i ämnena svenska och engelska inte skall användas i stället för stöd till elever som är i behov av detta.

Personal

Den personal som undervisar i skolan har i de flesta fall utbildning för den undervisning de skall bedriva. Det finns god tillgång till personal med speciell kompetens. Lärarna deltar regelbundet i kompetensutveckling. De lärare som undervisar i svenska som andraspråk har dock skiftande utbildning ämnet. Inspektörerna bedömer att tillgången på personal med utbildning och kompetens är god. Inspektörerna vill dock peka på vikten av att lärare som undervisar i svenska som andraspråk har utbildning för denna undervisning.

Datum	Ort
2007-06-20	Stockholm

Sara Westlund
Eleonor Duvander